

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Siirilä, J., Tapani, A. & Lahtinen, J. (2019) Asiantuntija, mahdollistaja, ohjaaja, monitaituri : riittääkö ammatillisella opettajankouluttajalla eväitä kaikkeen? Haaga-Helia e-Signals, 29.5.2019.

URL: <https://esignals.haaga-helia.fi/2019/05/29/asiantuntija-mahdollistaja-ohjaaja-monitaituri-riittaako-ammattillisella-opettajankouluttajalla-evaita-kaikkeen/>

Asiantuntija, mahdollistaja, ohjaaja, monitaituri : riittääkö ammatillisella opettajankouluttajalla eväitä kaikkeen?

Kirjoittajat: Siirilä, Jani; Tapani, Annukka; Lahtinen, Juha

Maailmanlaajuisen muutoksen vauhti on tällä hetkellä nopeampi kuin koskaan aiemmin. Muutoksen ymmärtäminen vaatii opettajilta jatkuvaa uuden oppimista. Esimerkiksi globaalit megatrendit nostavat esiin haasteita, joihin pitäisi tarttua myös koulutuksen keinoin, mutta toisaalta opettajat tarvitsevat myös hetkessä elämisen ja arjen haasteiden hallinta- ja ratkaisutaitoja.

Tarve ammatillisen opettajankouluttajan osaamisen kehittämiseksi korostuu, koska opettajan työn painopiste siirtyy entistä voimallisemmin pedagogisen asiantuntijuuden alueelle. Opettajankouluttajan työ on otteeltaan valmentavaa ja ohjaavaa. Sen lähtökohta ei ole tietotaidon lisäämisessä vaan esimerkiksi niissä yhteisöllisissä pedagogisissa ratkaisuissa, joissa opettajaopiskelijat saadaan jakamaan osaamistaan ja oppimistaan keskenään.

Ammatillinen opettajankouluttaja luo oppimiselle suotuisat edellytykset ja pyrkii poistamaan oppimisen esteitä. Hän juoksuuttaa päämäärältään avointa prosessia ja on pedagogisten menetelmien osaaja, joka hallitsee, helpottaa ja ohjaa yksilö- ja ryhmäprosesseja. Hän on oppimisen fasilitoija, joka mahdollistaa yhteisöllisen oppimisen saattamalla ihmiset yhteen. Lisäksi hän on oppimisympäristön rakentaja, joka sparraa, kannustaa ja säätelee ilmapiiriä sekä rohkaisee ja innostaa opiskelijoita tunnistamaan ja hyödyntämään kykyjään. (Nummi 2007.)

Tulevaisuuden toimintaympäristöä ohjaavat kiristynvä talous, monimuotoistuvat kulttuurit, oppimisen teknologisoituminen, koulutuksen eriarvoistuminen, oppimisen ja työn muutos sekä kestävä hyvinvointi. Tulevaisuudessa ammatillisen opettajankouluttajan osaamista on olla

- pedagoginen asiantuntija ja monitaituri
- opettajuuteen johtavan identiteetin rakentaja ja vahvistaja
- oppimisen ja osaamisen johtaja
- yksilöllisten ratkaisujen mahdollistaja
- koulutuksen ja työelämän yhteyksien edistäjä
- kulttuurien välisten rajojen ylittäjä ja siltojen rakentaja
- oppimisyhteisöjen rakentaja ja ohjaaja
- koulutuksen ja oppimisen panosten optimoija ja tuotosten maksimoija. (Mäki ym. 2015, 48-49.)

Ammatillisten opettajankouluttajienkin on hyvä aika ajoin pysähtyä oman käyttöteoriaansa äärelle. Millaista on se hyvä tulevaisuus, johon haluamme opettajaopiskelijoita ja heidän kauttaan tulevaisuuden osaajia ja tekijöitä ohjata?

Kokosimme ajatushautomon, jossa oli osallistujia kaikista Suomen ammatillisista opettajakorkeakouluista. Ajatushautomossa tunnistimme ammatillisen opettajankoulutuksen toimintaympäristöä vuonna 2025, siinä tarvittavaa osaamista ja keinoja, joilla osaaminen hankitaan.

Tulevaisuuden toimintaympäristöstä tunnistettiin neljä osatekijää: *toimija- ja toimintakentän muutos, kansainvälisyys, hyvinvointinäkökulman korostuminen ja uusien rahoitusmallien esiinnousu.*

Tarvittavina osaamisina tunnistettiin kuusi kategoriaa: *rohkeus osaamisena, digitaalinen ja teknologinen osaaminen, kestävä kehitys, vuorovaikutusosaaminen sekä ammattieettinen ja didaktinen osaaminen.*

Tulevaisuuden osaamisen hankkimiseen tunnistettiin seuraavia keinoja: *yhteisöllinen oppiminen, TKI-osaaminen, itsenäinen ammatillinen kasvu ja kehittyminen sekä pysähtymisen taito.*

Nyt meidän onkin hyvä pysähtyä ja osallistujien sanoin ”rauhassa ajatella”, millaisin keinoin toivottua tulevaisuuden rakentumista fasilitoimme.

Kirjoittajat

Jani Siirilä, lehtori, Haaga-Helia, Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Annukka Tapani, yliopettaja, Tampereen ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajankoulutus

Juha Lahtinen, lehtori, Tampereen ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajankoulutus

OPEKE on valtakunnallinen kehittämishanke, jossa kehitetään ja uudistetaan ammatillista opettajankoulutusta kokonaisuutena. Kehittämisosio A3 keskittyy opettajankouluttajien osaamisen kehittämiseen. Sen tavoitteina ovat opettajankouluttajien tulevaisuuden osaamistarpeiden kartoittaminen, toimintamallin luominen osaamistarpeiden päivittämiseen ja ennakointiin sekä opettajankouluttajien työelämäosaamisen pedagogiikan vahvistaminen.

Lähteet

Mäki, K., Vanhanen-Nuutinen, L., Guttorm, T., Mäntylä, R., Stenlund, A. & Weissmann, K. (toim.) (2015). Opettajankouluttajan osaaminen – Ammatillisen opettajankouluttajan työn tulevaisuus 2025. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Luettavissa: <https://www.haaga->

helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Palvelut/Julkaisut/hh_opettajankouluttajan_osaaminen_netti.pdf

Nummi, P. (2007). Fasilitaattorin käsikirja. EDITA

OPEKE. (2019). OPEKE – hyvät käytänteet. Luettavissa: <https://blog.hamk.fi/opeke/>